

POČECI
ORGANIZIRANOGA
KNJIŽNIČNOG
DJELOVANJA U MUZEJU
SLAVONIJE KROZ
DOKUMENTACIJU
ČUVARA VJEKOSLAVA
CELESTINA

dr. sc. Marina Vinaj

Muzej Slavonije
Trg sv. Trojstva 6
HR-31000 Osijek
marina.vinaj@mso.hr

Ivana Knežević Križić

Muzej Slavonije
Trg sv. Trojstva 6
HR-31000 Osijek
ivana.knezevic@mso.hr

Izvorni znanstveni rad

UDK: 026:069(497.543Osijek)
069Celestin, V.

Najstariji inventar muzejske knjižnice Popis plavih brojeva, definiran u istraživanju muzejskih knjižničarki kao Inv. III. muzejske dokumentacije, otkrio je niz novih spoznaja u vezi nabave muzejske knjižnične građe, ali i promišljanja mjesta i uloge muzejske knjižnice.

Ključne riječi: muzejska knjižnica, najstariji inventar, Vjekoslav Celestin, Popis plavih brojeva

UVODNO

Sustavno prikupljanje knjižnične građe u osječkom muzeju započelo je samim njegovim osnutkom. Naime, utemeljujuća zbirka osječkoga veletrgovca Franje Sedlakovića, uz numizmatičku zbirku i zbirku oružja, sadržavala je i stručnu literaturu. Redovito se u najstarijoj sačuvanoj muzejskoj dokumentaciji spominje i muzejska – priručna knjižnica te pratimo nabavu stručne, ali i zavičajne i spomeničke literature, otkupom, darom te pretplatom.

Marom i zalaganjem, ponajviše kustosa Vjekoslava Celestina, koji je započeo voditi muzejsku dokumentaciju, mogu se pratiti začeci formiranja knjižnice, danas najveće muzejske knjižnice u nas. Upravo na temeljima promišljanja Vjekoslava Celestina o nužnosti knjižnice u Muzeju te njezina kontinuiranog bogaćenja građom u svrhu njezine muzeološke, ali i znanstvene funkcije, Odjel knjižnice Muzeja Slavonije nastavlja tradiciju, uz brojne probleme koji su mučili i prethodnike, ali uz, zasigurno, važnu ulogu u kulturnom i znanstvenom životu Muzeja, grada i daleko šire.

OSNUTAK MUZEJA U OSIJEKU

Slavnom Gradskom poglavarstvu!

Ispunjen željom da u svom rodnom gradu vidim ostvarenje, iako u počecima i skromne ustanove, u kojoj će se starine i znamenitosti ove zemlje učiniti pristupačne javnosti na pouku i razgledanje – nudim ovime na poklon kralj. slobodnom gradu Osijeku moju Numizmatičku zbirku sastojecu se od 2200 komada novaca i medalja, kao i primjerke stručnih numizmatičkih djela, te Zbirku starog oružja pod uvjetom – da se ova cjelokupna zbirka stavi na opći uvid u gradskom muzeju kojeg će se osnovati, te da se i jedan komad ove zbirke ne smije zamijeniti, prodati ili dalje pokloniti... Franjo Sedlaković 17. siječnja 1877.¹

Pisao je tako veletrgovac Franjo Sedlaković, rođeni Osječanin² koji je već kao mladić bio ljubitelj starina i strastveni sakupljač, a rodnom je gradu, prije preseljenja u Beč, namjerio svoju zbirku pod uvjetom da se tim darom osnuje muzej. Gradsko poglavarstvo zaključilo je da se ta zbirka treba smatrati temeljem gradskoga muzeja³ te je smještena u jednu od prostorija Gradske vijećnice i dobila naziv *Muzej Slobodnog i kraljevskog grada Osijeka*.⁴ O Sedlakoviću i njegovoj zbirci s ushitom piše i prvi kustos novoosnovanoga muzeja Andrija Kodrić.⁵ Andrija Kodrić imenovan je za čuvara osječkoga muzeja *Dekretom*

Gradskoga poglavarstva 23. travnja 1878. godine.⁶ Nakon Kodrića, za čuvara Muzeja dolazi Ferdo Živko Miler koji je naslijedio rano preminuloga kolegu 1884. godine. Obojica profesori osječkih gimnazija, Kodrić, klasični filolog, a Miler profesor slavistike i klasični filolog, radili su kao čuvari-kustosi i ravnatelji Muzeja. Oni su, kako navodi Vesna Burić, *prepoznavali muzealije, oblikovali i svojim sakupljačkim radom popunili i osamostalili zbirke*.⁷

Iz fundusa novoosnovanoga muzeja ističe se bogatstvom i značajem numizmatička zbirka.⁸

Na žalost, o radu Kodrića i Milera u muzejskoj dokumentaciji imamo vrlo malo podataka. Dolaskom Vjekoslava Celestina za kustosa Muzeja 1893. godine *počinje novi ostsjek u razvoju muzeja, u kojem je on radio ništa manje nego 42 godine. Taj ostsjek pretpostavlja veliki uspon i veliku afirmaciju muzeja unatoč brojnim naporima i peripetijama*.⁹

Vjekoslav Celestin, uvaženi stručnjak i znanstvenik nevjerojatne životne energije i intelektualne snage koji je kao muzealac u osječkom Muzeju ostavio neizbrisive tragove. Jedan je od najsvestranijih i nedvojbeno najznačajnijih osječkih kustosa koji je prepoznatljivom individualnošću jamčio opstojnost i duhovnu vrijednost Muzeja.¹⁰

Upravo je Celestin ustrojio muzejske zbirke te počeo voditi muzejsku dokumentaciju.¹¹ U Dokumentarnoj zbirci Povijesnoga odjela Muzeja Slavonije čuvaju se danas poslovne knjige, bilješke, inventarne kartice i rukopisni katalozi u kojima pratimo djelatnost osječkoga muzeja i iznimnu ulogu njegova čuvara, koji je postavio posve novi pristup prikupljanju, obradi, zaštiti i publiciranju muzejske građe, napose numizmatičke i arheološke, a koja je u prvim godinama prednjačila brojem. Jednako marno zalagao se za prikupljanje ostale kulturno-povijesne građe, a posebno je vodio računa o prikupljanju knjižnične građe, ističući važnost *muzejske biblioteke*.

1 Dopis Franje Sedlakovića Gradskom poglavarstvu Osijek (17. siječnja 1877., spis br. 574). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-214787.

2 Više o Franji Sedlakoviću vidi: Göricke-Lukić, Hermine. Numizmatičari Franjo Ladislav Sedlaković i Karlo Franjo Nuber – osnivači osječkoga muzeja // Osnivači i prvi kustosi muzeja u Hrvatskoj : stručni skup u Osijeku 11. – 12. prosinca 1997. / glavni urednik Mladen Radić. Osijek : Muzej Slavonije, 1999. Str. 91-103.

3 Popis dopisa i odpisa Muzeja sl. i kr. grada Osijeka, knjiga VIII, red. br. 1a (17. veljače 1877.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka.

4 Matić, Vilim. Utemeljenje gradskog muzeja u Osijeku. U varoškoj kući // Glas Slavonije 78, 24551 (utorak, 14. 10. 1997.), str. 26.

5 Kodrić, Andrija. Nješto o osječkom muzeju // Izvišće o kr. velikoj gimnaziji u Osijeku koncem školske godine 1879/80. U Osijeku : Tiskom Julija Pfeifferra, 1880. Str. 1-37.

6 Popis dopisa i odpisa Muzeja sl. i kr. grada Osijeka, knjiga VIII, red. br. 1 (23. travnja 1878.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka.

7 Burić, Vesna. Andrija Kordić, Ferdo Ž. Miler i Vjekoslav Celestin, prvi kustosi osječkoga muzeja // Osnivači i prvi kustosi muzeja u Hrvatskoj : stručni skup u Osijeku 11.– 12. prosinca 1997. / glavni urednik Mladen Radić. Osijek : Muzej Slavonije, 1999. Str. 81.

8 Lukić, Hermine. Kronologija razvoja Numizmatičkog odjela Muzeja Slavonije (od 1877. do 1914. godine) // Osječki zbornik 18-19(1987), str. 93.

9 Pinterović, Danica. O razvoju osječkog muzeja // Osječki zbornik 6(1958), str. 10.

10 Göricke-Lukić, Hermine. Vjekoslav Celestin i njegova muzejska djelatnost (1893. – 1936.) // Vjekoslav Celestin : kustos osječkog Muzeja : 1893. – 1936. : zbornik radova / priredila Hermine Göricke-Lukić. Osijek : Muzej Slavonije, 2012. Str. 9.

11 Stara inventarna knjiga *Museum Lib. Reg. Civitatis Essek, Upisnica domaćih posjetnika muzeja, Popis i račun kupljenih predmeta, Upisnica darova 1884. – 1934., Upisnica predmeta koji su se rabili u znanstvene svrhe, Popis znanstvenih arkeol. i numizm. histor. djela uopće, Popis prispjelih i odaslanih spisa, Inventar novaca po tekućim brojevima, Inventar predmeta grad. muzeja, Upisnica predmeta i knjiga posuđenih, Zapisnik sjednica muz. odbora, Popis pokušava i dr., Registar knjiga za važnije muzejal. spise od pogl. i dr.*

NAJSTARIJI INVENTARNI POPIS MUZEJSKE KNJIŽNIČNE GRAĐE – *POPIS PLAVIH BROJEVA / KNJIGA III. / INVENTAR III.*

Među spomenutom dokumentacijom, pohranjenoj u Povijesnom odjelu, pronašli smo nedavno rukopisni popis Vjekoslava Celestina na 45 stranica, sa 1141 upisom u kojemu je popisana, većinom, knjižna građa te, dijelom, kulturno-povijesna: rukopisi, grafike, fotografije te umjetničke slike. Riječ je o tzv. *Popisu plavih brojeva* koji, prema mišljenju muzejskih knjižničarki, predstavlja najstariji knjižnični inventar, ne samo muzejske knjižnice, već uopće, najstariji popis knjižnične građe u Osijeku.

1)	<i>Cechna aspicekoga Zapismik, pisanom...</i>	1. Zato 11) broj
2)	<i>A. Tamborisch, lecion latinum interpret illyr. germaniam et hungaria... Zagreb 1742.</i>	1.
3.	<i>Universalis phræseologie latinæ corpus, Wagnæ Budæ 1822.</i>	1
4	<i>J. J. Dobric de initiis ac maioribus Hungarorum Commentaria. Tomus I. Budæ 1748.</i>	1
5	<i>Mjematka stara geografija (za progl. lista) ...</i>	1
6	<i>Bytadius ad Carnasium in I. Budæ 1827. I. 1827.</i>	2. do 1827
7	<i>Segyzei Diarium 1802. Bason 1807.</i>	1
8	<i>Wienerer Nemionnatische Zeitschrift. I. Band 1869.</i>	1. x. 1869
9.	<i>Monita sacra patrum societatis Jesu. Romæ 1782.</i>	1. Nuber.
10.	<i>Dr. Walter et L. Tech. Architectura hydraulica. I. Theil Augsburg 1765.</i>	1
11.	<i>Lončarskoga aspicekoga ceha Zapismik ... 1750.</i>	1
12.	<i>Lončarskoga aspicekoga ceha. bilježnica ...</i>	1
13.	<i>Viterovih Kronika. Zagreb 1744.</i>	1
14	<i>Segyzei Diarium 1805. Bason 1805.</i>	1.
15	<i>Diarium comitionum regni Hungaricæ 1807.</i>	1
16.	<i>Diarium comitionum regni Hungaricæ 1808.</i>	1
17.	<i>Acta comitionum latinæ i m. diarski 1807.</i>	1
18.	<i>Trasai Acta comitionum. Bason 1809.</i>	1.
19.	<i>Baderovih Natale solum J. Hæserum. Neustadt 1752.</i>	1.

Sl. 1 Najstariji inventarni popis muzejske knjižne građe

U Odjelu knjižnice Muzeja Slavonije, danas najvećoj muzejskoj knjižnici, koja unutar svojih zbirki spomeničke građe¹² prikuplja muzeološki i zavičajno vrijednu knjižničnu građu, na naslovnica pojedinih primjeraka primijećeni su brojevi pisani plavom bojom te istom bojom podvučeni: podaci o odgovornosti, glavni stvarni naslov i impresum te okrugli pečat *Muzej slob. i kralj. grada Osijeka*. Brojevi se, najvećim dijelom, nalaze na naslovnoj stranici, no pronalazimo ih i na koricama, predlistu, poledini prednjih korica, unutar naljepnice *Muzeja slob. i kr. grada Osijeka*.

12 Odjel knjižnice Muzeja Slavonije posjeduje spomeničku knjižničnu građu, pohranjenu u zbirka: Knjižnica Prandau-Normann, Gimnazijska knjižnica, Zavičajna zbirka *Essekiana*, Zbirka novina, Zbirka Pinterović, Zbirka molitvenika, Zbirka Gradskoga načelstva, Zbirka udžbenika, Zbirka Weissmann, Zbirka sitnoga tiska, Zbirka kalendara, Zbirka osmrtnica, uz stručnu muzeološku literaturu pohranjenu u Priručnoj stručnoj knjižnici.

Pretpostavka da uz postojeće brojeve na naslovnici te oznaku inventarnoga popisa mora postojati i jedinstveni popis označene građe pokazala se točnom. Usporedbom popisa i same građe ustanovili smo da ona odgovara spomenutom popisu, no, zaključili smo da mora postojati i nastavak popisa, s obzirom na to da se na knjižnoj građi pronalaze i brojevi kojih na osnovnom popisu nema.¹³

Na *Popis plavih brojeva* osvrće se Celestin u Zapisniku gradske sjednice Muzejskoga odbora 4. veljače 1897. godine u prostorijama Gradskoga muzeja kada... *Čuvar grad. muzeja javlja o darovima, koji su prisppjeli g. 1896. i pokazuje knjigu br. IV u kojoj su isti ubilježeni. Isti javlja o dobavljenim predmetima i pokazuje knjigu br. III., u kojoj je to ubilježeno.*¹⁴

Inventarni popis donosi osnovne podatke o publikaciji, no za dio građe u posebnoj rubrici bilježi i način na koji je publikacija pristigla u Muzej¹⁵ te broj primjeraka. Dragocjeni su ovo podaci, budući za velik dio knjižnične građe ne znamo kako je nabavljena.

Zanimljivo je da je uz prvi broj *Popisa* zapisan *Ceha osječkoga Zapismik, pisan rukom*. Isti broj, zabilježen je i u Inventarnoj knjizi Povijesnoga odjela u napomeni uz opisani predmet.

Riječ je o daru pl. Kornela Festetića, vijećnika Kr. sudbenog stola u Osijeku.¹⁶ On je Muzeju slobodnog i kraljevskog grada Osijeka, uz spomenuti cehovski zapisnik, poklonio ...*153 sveska raznih starih lat. nj. magj. knjiga, histor, privrd. i različitoga sadržaja*,¹⁷ pri čemu su u *Upisnici darova* navedeni inventarni brojevi *III. knjige / Popisa plavih brojeva*.¹⁸

Riječ je o daru pl. Kornela Festetića, vijećnika Kr. sudbenog

13 Najveći zabilježeni broj na naslovnici je 1636.

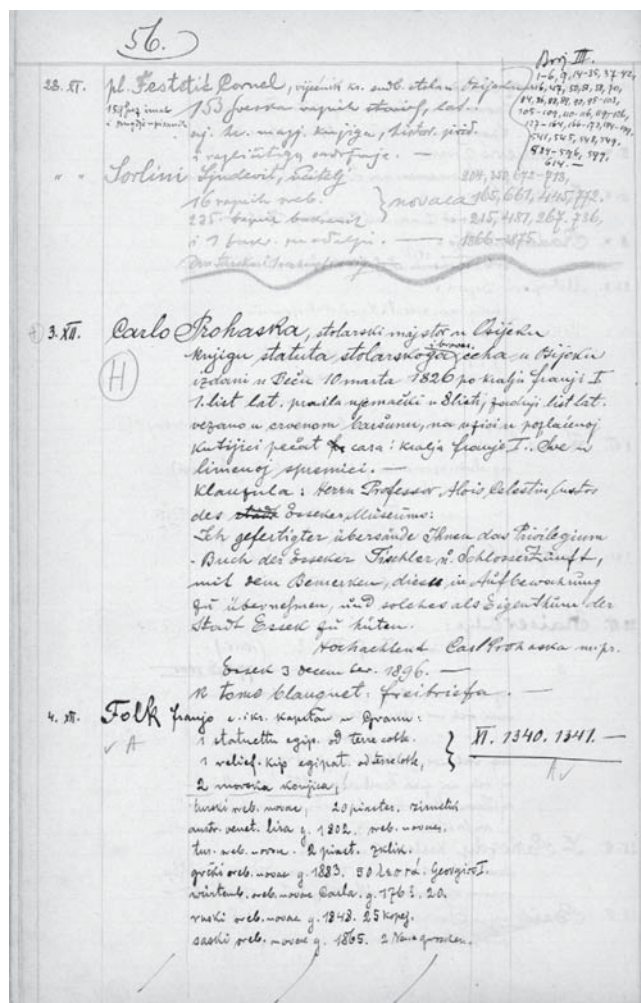
14 Prvi zapisnik gradske sjednice Muzejskog odbora (4. veljače 1897.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-186414.

15 Na sličan način muzealci su dugi niz godina vodili tzv. *Knjige ulaska*. Odjel knjižnice i danas, računalno, vodi *Knjigu ulaska* s podacima o načinu dolaska publikacije u Muzej (dar, otkup, razmjena, pretplata).

16 Plemićka obitelj, porijeklom iz Turopolja, dijeli se na tri grane: plemićku u Hrvatskoj, grofovsku i kneževsku s pridjevkom *de Tolna* u Ugarskoj. Hrvatska plemićka obitelj podijelila se na tri obitelji, prema trojici braće: Emilu, Gustavu i Kornelu. Kornel Festetić (1852.-1908.), bio je predsjednik sudbenoga stola u Bjelovaru. (Zbornik plemstva u Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji, Bosni-Hercegovini, Dubrovniku, Kotaru i Vojvodini : sv. 1 / urednik Viktor Anton Duišin. Zagreb : Heraldčki zavod, 1938. Str. 235-236.)

17 Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV, str. 56, od 28. studenoga 1896.

18 1-6, 9, 14-35, 37-42, 46, 47, 50, 51, 58, 70, 84, 86, 88, 89, 90, 95-103, 105-109, 110-116, 119-126, 127-164, 166-173, 184-199, 541, 545, 548, 549, 584-596, 599, 614.

Sl. 2 Dar Kornela Festetića zabilježen u najstarijem inventaru

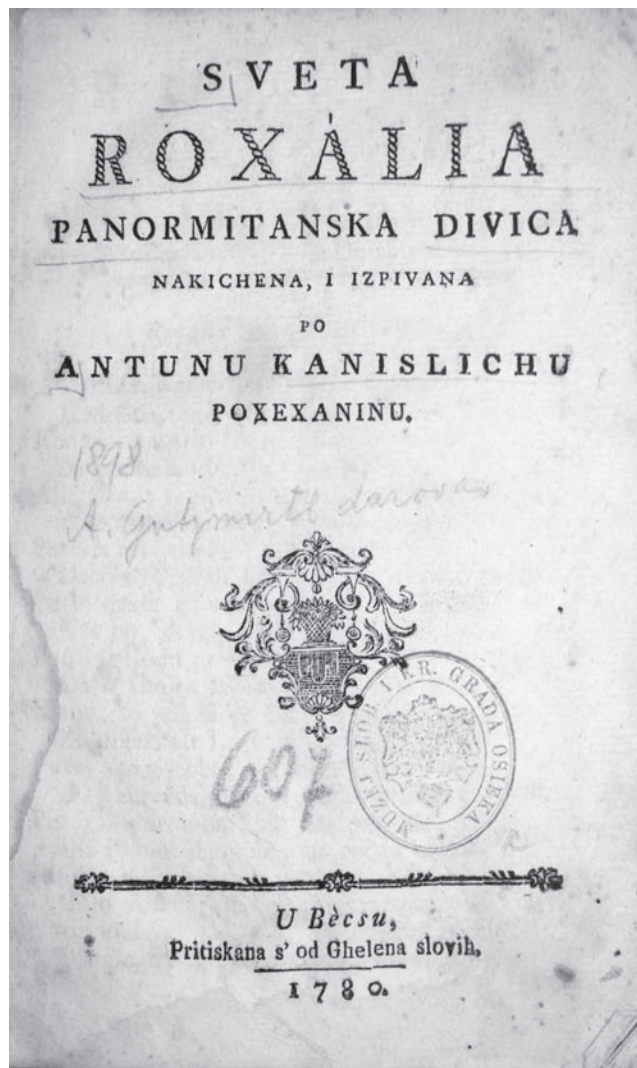
Naime, marno vođenje dokumentacije podrazumijevalo je povezivanje inventara pojedinih zbirki s temeljnom muzejskom dokumentacijom, kao što je Upisnica svih darovanih predmeta. Bogata Zbirka Festetić jedna je od prvih darovanih knjižnih zbirki osječkome muzeju. Riječ je o zanimljivim povijesnim djelima iz 17. i 18. stoljeća, djelima klasične književnosti, filozofskim, prirodopisnim i religijskim djelima, zasigurno dijelu vrijedne privatne knjižnice.

Od većih donacija svakako treba izdvojiti velik broj stručne numizmatičke literature, posebno aukcijskih kataloga koje je Muzeju u nekoliko navrata darovao veletrgovac Karlo Franjo Nuber, kojeg, nedvojbeno, uz Franju Sedlakovića, treba promatrati kao utemeljitelja osječkoga muzeja.¹⁹ U *Upisnici darova 1884. – 1935.* na 150. stranici zabilježeno je da je 3. studenoga 1909. C. F. Nuber darovao numizmatičkih djela, kataloga, numizmat. kartona, da se kompletiraju numizmat. zbirke i duplikati izluče i vrate. U *Popisu plavih brojeva* u nekoliko je navrata

¹⁹ Karlo Franjo Nuber Muzeju je u nekoliko navrata (1895., 1897., 1899. godine) poklanjao vrijedne numizmatičke zbirke, a njegovim posredovanjem za Muzej otkupljena je vrijedna numizmatička građa. Zahvaljujući Nuberovim darovima, samo u jednom desetljeću, od 1890. do 1900. godine, povećan je muzejski inventar sa 3.000 na preko 15.000 primjeraka. (Vidi: Göricke-Lukić, Hermine. Nav. dj., 1999., str. 96-103.)

zabilježeno ime Karla Franje Nubera, a na velikom dijelu stručnih numizmatičkih publikacija na naslovnici stoji potpis darovatelja.

Brojni su darovatelji zabilježeni u *Upisnici darova*, ali i na *Popisu plavih brojeva*. Uz već spomenutog Festetića i Nubera, kao darovatelje knjižne građe bilježimo imena: Vatroslav Schwarz,²⁰ Ignjat Gutzmirtl,²¹ Antun Gutzmirtl,²² nadalje Anton Babosek, Ivan Hlebec, Emil Lončar, *presvjetla gospođa Minka Chavral-Letovanić*, koja *poklanja Die Österreichisch-Ungarische Monarchie in Wort und Bild* te joj se uručuje *Zahvalnica br. 151*.²³

Sl. 3 Antun Gutzmirtl poklonio je osječkome muzeju djelo Antuna Kanižlića - Sveta Rožalija

²⁰ U *Upisnici darova 1884. – 1934.*, knjizi IV, na 60. stranici čitamo da je 20. veljače 1897. dr. Vatroslav Schwarz darovao knjigu *Lifečnicko izvješće za god. 1895.*, koju je iste godine priredio. U koloni *Broj inventara* upisana je oznaka III. 260. Pod brojem 260 u *Popisu plavih brojeva / Knjizi III.* nalazi se upravo spomenuto *Izvješće* dr. Schwarz.

²¹ Ignjat Gutzmirtl poklonio je 4 knjige iz 18. i 19. stoljeća. (*Upisnica darova 1884. – 1934.*, knjiga IV, str. 71, 13. ožujka 1896. *Uz naslove i Inven. III.* 569, 571, 539)

²² Antun Gutzmirtl poklonio je knjigu Antuna Kanižlića *Sveta Rožalija*, tiskanu u Beču 1780. godine. (*Upisnica darova 1884. – 1934.*, str. 75, 1. srpnja 1896. *Uz naslove i Inven. III.* 607)

²³ *Upisnica darova 1884. – 1934.*, knjiga IV, str. 129, 29. studeni 1904. *Uz naslove i Inven. III.* 964)

Velik je broj naslova koje 1900. i 1901. godine osječkome muzeju, posredstvom Karla Franje Nubera, poklanja mađarska akademija²⁴ te Narodni muzej u Budimpešti.²⁵ Zagrebački Školski muzej 20. kolovoza 1903. godine poklanja osječkome muzeju knjigu *Hrvatski školski muzej*,²⁶ započinjući međumuzejsku suradnju koju će desetljećima kasnije usustaviti Marija Malbaša.²⁷

Zagrebačko Gradsko poglavarstvo daruje osječkome muzeju sveske Tkalčićeva izdanja *Monumenta historica civitatis Zagrabiae*.²⁸ Narodni zastupnik dr. Antun Pinterović poklanja Muzeju zbirku knjiga statističkoga sadržaja.²⁹ Osječki novinar Stjepan Frauenheim i njegova supruga Jozefina u nekoliko su navrata darivali *biblioteku osječkoga muzeja* raznovrsnim tiskovinama, ponajviše osječkim novinama, pravilima osječkih društava te vlastitim izdanjima.³⁰ I uvaženi povjesničar dr. Josip Bösendorfer, *ravnatelj i profesor*, kako stoji u *Upisnici darova*, poklanja osječkome muzeju brojne knjige i listine.³¹

Redovito se Vjekoslav Celestin javljao u osječkim novinama *Die Drau* s novim muzejskim akvizicijama, potičući i dalje sugrađane na suradnju s Muzejom. Stoga se u *Upisnici darova*, uz veće donacije, nalazi i napomena *Bilo u novinama!*

Često su i osječki književnici svoja djela poklanjali tada jedinjoj osječkoj knjižnici. Slavko Diklić poklonio je svoje *Pjesme* te roman *Pred olujom*.³²

Dr. Danica Pinterović Muzeju je darovala svoju knjigu *Teodora, vizantiska carica*. Ukoričeni je to doktorski rad velike znanstvenice koja je na čelu osječkoga muzeja bila od 1949. do 1961. godine.³³

Tiskar Bela Frank daruje Muzej vrijednim djelima iz osječkih tiskara. Riječ je o djelu Ivana Marevića *Dilla svetih mucsenikah* iz 1800. godine, tiskanom u tiskari obitelji Divald,³⁴ te o petom izdanju *Satira* Matije Antuna Relkovića iz 1871. godine, tiskanom u tiskari Ignjata Mederšickoga.³⁵ Kapitalna su to izdanja slavonske pismenosti, iznimno važna za Zavičajnu zbirku *Essekiana*.

Velik je broj darovatelja knjižnične građe muzejskoj knjižnici. Svijest o potrebi prikupljanja i čuvanja zavičajnih tiskopisa duboko je ukorijenjena kod osječkih knjižnih rizničara. Upravo ona i danas potiče nove generacije imatelja spomeničke knjižne građe da svoje obiteljske knjižnice

ili pak dijelove zbirke, kao i vlastita izdanja, poklanjaju osječkome muzeju.

Na tragu popunjavanja knjižnične zbirke, u *Popisu plavih brojeva* nalazi se 40 otisaka Celestinove rasprave *Ime Osijek na pohranu u muzealnoj biblioteci...*³⁶ Jednako tako, u muzejskoj dokumentaciji nalazimo i popis radova što ih je dr. Čiro Truhelka poklonio Muzeju 1894. godine,³⁷ a navedena su i u *Popisu plavih brojeva*.

U *Upisnici darova* nalaze se podaci i o ostalim inventarnim knjigama od ranije poznatim muzealcima. Najbrojniji su, dakako, inventarni brojevi Numizmatičke zbirke.³⁸

Od 1907. godine u *Upisnici darova* uz knjižničnu građu više se ne bilježi broj iz *Popisa plavih brojeva / Knjige III. / Inventara III.*, tako da darovane publikacije pratimo prema njihovu naslovu. Uspoređujući *Popis plavih brojeva* s ostalom dokumentacijom, možemo ga vremenski postaviti u razdoblje 1896. – 1936. godine. Naime, na str. 45 pod rednim brojem 1138 uz članak dr. Tome Matića *Isusovačke škole u Požezi (1698-1773)*, poseban otisak iz zbornika za povijest isusovačkoga reda u hrvatskih krajevima *Vrela i prinosi*, stoji: *predao 1936. Ignat Horvat*.

MUZEJSKA BIBLIOTEKA U NAJSTARIJOJ DOKUMENTACIJI MUZEJA SL. I KRALJ. GRADA OSIJEKA PRVOGA ČUVARA VJEKOSLAVA CELESTINA

Uvidom u sačuvanu muzejsku dokumentaciju u razdoblju od 1893. do 1934./35., točnije, u Celestinovo vrijeme, možemo pratiti ustroj i djelovanje muzejske knjižnice te zaključiti da vrijednost i važnost današnjega Odjela knjižnice Muzeja Slavonije uistinu počiva na mudrom promišljanju Vjekoslava Celestina.

U nacrtu muzejskoga statuta koji je rađen 1899. godine pod 4. točkom stoji:

Knjižnica koja se sastoji od:

- Od priručnih knjiga i časopisa koji služe kao pomagalo za proučavanje zbiraka
- Knjiga i inih spisa koji su od historijske vrijednosti za domaću povijest.*³⁹

Muzejska knjižnica prepoznata je, dakle, još krajem 19. stoljeća kao nužan segment Muzeja, no njezina uloga nije samo širenje znanja o muzejskim predmetima i korist uskoga kruga stručnih djelatnika, što je, nažalost, i danas često promišljanje. Knjižnica je važan dio muzejske djelatnosti, kako one stručne i znanstvene, tako i izložbene,

24 Akadémiai Kiadó.

25 Danas Magyar Nemzeti Múzeum.

26 Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV, str. 115, 28. kolovoza 1903. *Uz naslove i Inven. III. 602*

27 Marija Malbaša, uvažena knjižničarka osječkoga muzeja od 1951. do 1968. godine.

28 Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV, str. 132, 7. srpnja 1905. *Uz naslove i Inven. III. 970*

29 Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV, str. 146, 3. listopada 1907.

30 Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV, str. 173, 10. travnja 1929.; str. 177, 12. kolovoza 1930.; str. 190, 3. prosinca 1933.

31 Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV, str. 186, 10. kolovoza 1932.

32 Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV, str. 188, 2. lipnja 1933.; str. 199, 13. siječnja 1935.

33 Vinaj, Marina. Knjižničarske odrednice dr. Danice Pinterović // Osječki zbornik 34(2018), str. 126.

34 Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV, str. 174, 28. svibnja 1929.

35 Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV, str. 175, 17. srpnja 1929.

36 Popis poglavarstva grada Osijeka Vjekoslavu Celestinu (9. listopada 1902.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-196768.

37 Popis radova Čire Truhelke. Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-198330.

38 Naime, 1884. godine Numizmatička zbirka obuhvaćala je čak 2558 inventarnih brojeva. (Lukić, Hermína. Nav. dj., 1987., str. 93.)

39 Nacrt statuta Gradskog muzeja u Osijeku. Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-190650.

vrijednom spomeničkom građom. I upravo je na tome tragu prepoznavanja dviju razina muzejske knjižnične građe – znanstvene i kulturno-povijesne – Celestin postavio temelje, kao što je prethodno navedeno, i današnjega promišljanja knjižnice osječkoga muzeja.

U muzejskoj dokumentaciji pratimo i korespondenciju između Muzeja i Gradskoga poglavarstva glede potreba popunjavanja *priručne knjižnice grad. muzeja* znanstvenom literaturom. U dopisu čuvara Gradskoga muzeja Vjekoslava Celestina, koji je odaslao *Poglarstvu sl. i kr. grada Osijeka 7. siječnja 1897.* čitamo: *Potpisanomu je čast zamoliti, da se u priručnoj knjižnici grad. muzeja i nadalje drže oni znanstveni časopisi i knjige, koji su se dosele držali, ili koje se knjige nastavljaju. Osim toga, da je slobodno nabaviti Dr. M. Münch. Kunsthistor. Atlas, i drugo kakovo djelo, koje je od potrebe, a neprekoračuje ni svote ni svrhe... Za tu se svrhu traži predujam od 100 for., a kojem bi se imao račun obraditi koncem g. 1897. te da je iz ovoga naslova slobodno privremeno dodati kakvu starinu ili novac, koji se ne bi mogao inače dobiti te predbilježeno kupiti, dok uslijedi kasnije određeno pokriće.*⁴⁰ Celestin je itekako svjestan važnosti stručnih publikacija za valjani rad muzeja.

Gradsko poglavarstvo u ime gradonačelnika 11. veljače 1897. odgovara na potraživanja čuvara muzeja: *Izvjescem od 31. prosinca 1896. br. 74 predloženi račun o predujmu za 104 for. doznačenoga grads. muzeju ovostranom doznakom od 16. siječnja 1896. br. 988 izpisan je ovdje i u redu pronadjen bez ostatka. Primjećuje se da su znati troškovi za razne knjige za sada samo iznimno odobreni pa se gosp. čuvar grads. muzeja poziva da u buduće slične nabave samo uz dozvolu grads. poglavarstva realizirati smije.*⁴¹

U muzejskoj dokumentaciji pratimo članstvo osječkoga muzeja u bečkom numizmatičkom društvu (*Numismatische Gesellschaft in Wien*) te pretplatu na stručni časopis *Numismatische Zeitschrift*.⁴² U *Popisu plavih brojeva* pratimo naslove stručnih časopisa: *Vjesnik Arheološkoga društva u Zagrebu, Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini*⁴³ te niz naslova, ponajviše vezanih uz arheologiju.

O skrbi Vjekoslava Celestina za knjižničnu građu piše dr. sc. Danica Pinetrović: *Što se muzejske biblioteke tiče, trudio se, da ju opskrbi najboljim stručnim djelima (Cohen, Sabatier, Ljubić, Wurtzbach, Woermann, izdanja naše i mađarske akademije i mnogo dr.) i stručnim časopisima...*⁴⁴

Kao što je prethodno navedeno, iščitavajući sačuvanu muzejsku dokumentaciju nakon dolaska Vjekoslava Celestina, vrlo često nailazimo na dopise u kojima se obraća

40 Dopis Vjekoslava Celestina Gradskom poglavarstvu Osijek (7. siječnja 1897.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-186409. U Knjizi *Popis i račun kupljenih predmeta* na 23. stranici za 1897. godinu nalazimo spomenuti atlas, nabavljen 25. kolovoza. Uz naslov je zabilježen i *Inven. III. 618*, što odgovara *Popisu plavih brojeva*.

41 Dopis gradonačelnika Osijeka Vjekoslavu Celestinu (11. veljače 1897.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-186419.

42 Izvjescje Vjekoslava Celestina Gradskom poglavarstvu o utrošenim sredstvima (22. prosinca 1893.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-198159.

43 Dopis Gradskog poglavarstva grada Osijeka Gradskom muzeju, 1896. Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-180404.

44 Pinetrović, Danica. Nav. dj., str. 13.

Gradskome poglavarstvu sa zamolbom za nabavu knjiga,⁴⁵ a pratimo i bogatu korespondenciju s antikvarijatima u Beču, Budimpešti, Mainzu i Berlinu.

Celestin se mudro obraća *Slavnome Poglavarstvu* te ističe da mu je čast zamoliti, *prema zaključku muzej. odbor. sjednice od 16. veljače 1899., st. 3. da bi Slavno isto blagoizvolilo svojim putem i načinom Spomen-knjigu na 50god. vladanje Nj. Veličanstva cara i kralja, koja se sada kod grad. poglavarstva nalazi, predati ovograd. muzeju na pohranu te čuvaru istoga narediti, da ju prikladno pod staklom kadšto općinstvu na uvid izloži, a samo u rijetkim slučajevima nutarnost njenu napose pokaže s razloga, da se knjiga ničim ne ošteti.*⁴⁶

Istaknuti valja da se danas, više od stoljeća nakon Celestinova dopisa, knjižničari mudro dovijaju kićenim riječima osnivačima i financijerima, ne bi li za svoju knjižnicu nabavili građu.

Važno je napomenuti da su i ostali čuvari muzejskoga blaga,⁴⁷ koji su dolazili nakon Celestina, svjesni važnosti i vrijednosti muzejske knjižnične građe, ustrajali na njezinu prikupljanju i prezentiranju kao neprocjenjivoga tumača kulturne povijesti.

Da je Vjekoslav Celestin uistinu skrbio i o knjižničnoj građi i popunjavanju muzejskih zbirki upravo vrijednim zavičajnim fondom, svjedoči i njegov poziv građanstvu u listu *Die Drau* 12. prosinca 1908.⁴⁸ da prikuplja i predaje sitni tisak, novine, plakate, etnografski materijal...

Djelovanje Muzeja u svoje vrijeme Celestin je opisao riječima: *Među osječkim starinama naći ćemo povelja, listina, knjiga, pečata grada Osijeka i obrtnih zadruga (cehova), koje su već razvrgnute. Među knjigama ima starih kalendara, koji su tiskani u Osijeku, raznih oglasa. (...) Svašta imade ovdje. U gradski muzej spada sve, što se odnosi na javni ili kulturni njegov život. (...) Još imade mnogo raznih predmeta, za koje se sada misli, da su bez vrijednosti, pa ipak za koju godinu ne će se više naći ni jedan primjerak, a bio bi vrijedan, da se spremi.*⁴⁹

Jednako revno, Vjekoslav Celestin podsjeća istraživače na povrat posuđene građe. U dopisu od 27. studenoga 1898. godine podsjeća svoga kolegu pl. Ferdinanda Šišića: *Dragi prijatelju! Molim te lijepo pošalji mi do 10. XII. t. g. iz muzeja posuđenu knjigu natrag.*⁵⁰

45 Prvi zapisnik gradske sjednice Muzejskog odbora (4. veljače 1897.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-186414.

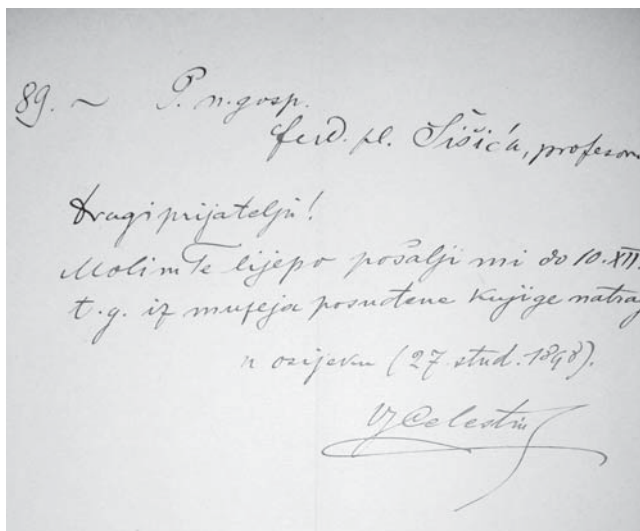
46 Dopis Vjekoslava Celestina Poglavarstvu Osijeka (17. ožujka 1899.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-189710.

47 Nakon Celestina, na mjesto čuvara osječkoga muzeja dolazi Franjo Buntak koji u svom vodiču *Osječki gradski muzej*, objavljenom 1940. godine, detaljno opisuje muzejsku knjižnicu. Danica Pinetrović, Ivan Medved, Hilda Hečej, Marija Malbaša, Vesna Burić većim su dijelom svoga radnog vijeka bili vezani za knjižnicu osječkoga muzeja, ostavivši neizbrisive tragove u njezinu prepoznavanju i tumačenju.

48 Neue Zweige des städtischen Museums // *Die Drau* 41, 285 (subota, 12. 12. 1908.), str. 5.

49 Celestin, Vjekoslav. *Muzej slob. i kr. grada Osijeka // Mi: književni prinosi* 1(1910), str. 195-196.

50 Dopis Vjekoslava Celestina Ferdi Šišiću (27. studenoga 1898.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-189629.

Sl. 4 Dopis Vjekoslava Celestina Ferdi pl. Šišiću

U muzejskoj dokumentaciji česti su računi isplaćeni poznatome knjigoveži Ferdi Hölblingu⁵¹ i to za prevez i uvez knjiga i časopisa za muzejsku knjižnicu.

Na žalost, dio muzejske dokumentacije, koji se odnosi na prva dva desetljeća 20. stoljeća, slabo je sačuvan u Dokumentarnoj zbirci Povijesnoga odjela Muzeja Slavonije, tako da djelovanje Muzeja i njegove knjižnice pratimo preko sačuvanih *Popisa i računa kupljenih predmeta te Upisnice darova*.

U knjizi *Popisa i računa kupljenih predmeta*, u zapisu od 30. ožujka 1912. godine stoji: *O. Svoboda – Osijek za pisarničku pri. pomoć (katalog knjižnice)*.⁵² Je li se ova pripomoć odnosila na popisivanje inventara muzejske knjižnice? Kako smo ranije spomenuli, na naslovnicaama knjiga plavom su bojom označeni dijelovi koji čine inventarni popis. Je li Muzej angažirao spomenutoga O. Svobodu za izradu kataloga temeljem spomenutih oznaka? Sačuvan je rukopisni katalog, napisan prema inventaru (*Inv. III – Popis plavih brojeva*). Većim se dijelom brojevi iz *Inventara III. / Popisa plavih brojeva* slažu s brojevima na karticama kataloga. U napomeni su navedeni i podaci o načinu nabave publikacije. Uz pojedinačne kartice, sačuvane su i skupne kataloške jedinice periodičkih izdanja ili izdanja u više svezaka, s jasno navedenim godištim i svescima.

Poznato je da je Celestin i za ostale muzejske predmete, uz inventarne popise, izrađivao i kataloge predmeta – numizmatike i arheologije. Po uzoru na europske baštinske institucije, s kojima je intenzivno surađivao, sačinio je i najstarije popise muzejske i knjižnične građe.

Za muzejsku knjižnicu iznimno je važan otkup zbirke Oskara Frimla Antunovića 1929. godine.⁵³ Na tragu

Celestinovih poziva sugrađanima da predaju za Osijek i Slavoniju važne tiskovine, osječki bibliofil Oskar Friml Antunović prodao je svoju zbirku... *knjiga tiskanih u prvim osječkim tiskarama, gotovo sve osječke novine, brojne kazališne plakate, fotografije, geografske karte, slike, crteže, osmrtnice i druge starine i da bi se tim materijalom, koji je neobično važan za osječku prošlost, moglo bi se ispuniti nekoliko izložbenih soba*.⁵⁴ I sljedećih godina Antunović prodaje, ali i daruje Muzeju knjižničnu građu, a građa njegove zbirke temelj je mnogih kasnije ustrojenih muzejskih zbirki.

Filijala Narodne banke Kraljevine Jugoslavije u Osijeku za uspomenu na proslavu pedesetogodišnjega rada Narodne banke Kraljevine Jugoslavije šalje *muzejskoj biblioteci* jedan primjerak *Spomenice Narodne banke* 8. lipnja 1935. godine.⁵⁵

Zanimljiva je korespondencija Vjekoslava Celestina i baruna Milana Turkovića. Celestin se obraća: *Presvijetli gospodine barune! Od jedne prijateljske ruke doznao sam, da ste izdali nekih 6 knjiga, koje se tiču Kutjevačkog vlastelinstva, a da ove knjige nisu na prodaju, te bi Vas molio, bi li možda imali izravno ili preko gradskoga Poglavarstva u Osijeku pokloniti Gradskom muzeju u Osijeku. Ove su knjige od vanredne vrijednosti za historijat slavonskih vlastelinstva. Osim toga ima i u Osijeku ulica baruna Turkovića. Osijek 26. februara 1936.*⁵⁶

*Veleučenom gospodinu Vjekoslavu Celestinu već idući dan, 27. veljače 1936., odgovara sa Sušaka barun Turković: Na Vaš štovani upit odazivljem se i šaljem Vam za gradski muzej grada Osijeka, moje dosadanje publikacije. Imadem jednu radnju pod tiskom, koju ću Vam poslati čim izadje iz štampe. Od publikacija koje imadem još u većem broju na zalihi šaljem Vam više eksemplara, koje izvolite prema volji podijeliti. Tiskanice šaljem poštom kao paket. Izvolite mi primitak potvrditi.*⁵⁷

Korespondencija s barunom Milanom Turkovićem jedna je od posljednjih sačuvanih dokumenata koje je Celestin u ime Muzeja potpisao. Umro je 22. lipnja 1936. godine, nakon 43 godine rada u Muzeju.

51 Čitamo na *Facturi* od 26. veljače 1902. godine koju Muzeju ispostavlja *Ferdo Hölbling – Essig Fästung – Buch, Kunst, Musikalien und Papierhandlung – Militar Drucksorte Verlag – Buchbinderei – Buchdruckerei*. (Račun knjižare Ferdo Hölbling izdan Muzeju u Osijeku. Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-197775.)

52 Popis i račun kupljenih predmeta, knjiga III, str. 68. Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka.

53 Kup zbirke Oskara Friml-Antunovića // Narodna starina 8, 18(1929), str. 62-63.

54 Malbaša, Marija. Osječki bibliofil i bibliograf Oskar Friml-Antunović // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 18, 1/2(1972), str. 50.

55 Dopis filijale Narodne banke Kraljevine Jugoslavije (Vjekoslavu Celestinu) Biblioteci muzeja grada Osijeka (8. lipnja 1935.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-211076.

56 Dopis barunu Milanu Turkoviću (26. veljače 1936.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-211500.

57 Turković, Milan. Dopis Vjekoslavu Celestinu – prijepis (27. veljače 1936.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-211502.

Prešvjetli gospodin
barun Milan Turković – Sušak – Čeine.

Prešvjetli gospodine barune!

Od jedne prijateljske misle doznao sam, da ste
udali nekih 6 knjiga, koje se tiču književničkog
vlastelinstva, a da ove knjige mislite na prodaju,
to bi Vas molio, bilo možda imalo i pravno ili
preko gradskoga Oglašavatelja u Osijeku pokloniti
Gradskom muzeju u Osijeku. Ove su knjige od
vanredne vrijednosti za Historijat slavonских
vlastelinstva. Osim toga imao i Osijeku u bica
baruna Turkovića.

Osijek 26 februara 1936.

Kustos muzeja
Prof. Vjekoslav Celestin

Prepis.

Veleučenom gospodinu
VJEKOSLAVU CELESTINU
Gradski muzej
O S I J E K
Slavonija

Sušak dne 27/ II. 1936.

Na Vaš štovani upit odazivljam se i šaljem Vam za gradski
muzej grada Osijeka, moje dosadanje publikacije. Imadem jednu radnju
pod tiskom, koju ću Vam poslati čim izadje iz štampe.

Od publikacije koje imadem još u većem broju na zalih
šaljem Vam više eksemplara, koje izvolite prema volji podijeliti. Ti-
skanice šaljem po-štom kao paket. Izvolite mi primitak potvrditi.

Veleštovanjem bilježim
Milan Turković, s. r.

Sl. 5. i 5a Korespondencija Vjekoslava Celestina i baruna Milana Turkovića

Njegov izniman doprinos muzejskoj djelatnosti, posebno stvaranju valjane muzejske dokumentacije, umnogome je pomogao i osvijetlio začetak pojedinih muzejskih odjela.

Svijest o potrebi muzejske knjižnice kao priručne zbirke stručne muzeološke literature, ali i kao važnoga segmenta u kojemu je spomenička, a napose zavičajna, knjižnična građa zanimljiva i s pozicije njezine muzeološke vrijednosti.

Muzealno promišljanje knjižnične građe sam tekst stavlja u drugi plan, a važnima postaju imatelji, čitatelji, vlasnici, stvaratelji vlastitih knjižničnih zbirki. Upravo bilješke na marginalijama, rukopisni ex librisi, posvete, otvaraju nove mogućnosti spoznaje. Nailazimo na naljepnice na hrptovima knjiga, jarkih boja, s dijelovima naslova ili imena autora. Svaku se knjigu može promatrati kao zasebni muzejski predmet kojemu se istražuje njegovo fizičko stanje, uvez, ex librisi, bilješke, oznake na marginama. Muzealnosti svakako pridonose zanimljive i brojne posvete

pojednim članovima obitelji. Njihovo značenje raste posebno kada je riječ o posvetama poznatih autora, a ima i takvih primjera. Pojedinačni primjerci ili pak knjižne cjeline preuzimaju ulogu svjedoka vremena i promjena u društvu. Jednom riječju postaju muzejskom građom ne gubeći ni trena svoju sadržajnu vrijednost.⁵⁸ Uočavanje svega toga, prepoznavanje i tumačenje toga specifičnog znakovlja, uostalom kao i drugih elemenata muzealnosti, predstavlja svojevrsnu knjižničnu arheologiju, koje je Vjekoslav Celestin itekako bio svjestan.

ZAKLJUČNO

Najstariji inventar muzejske knjižnice *Popis plavih brojeva*, definiran u istraživanju muzejskih knjižničarki kao *Inv. III*. muzejske dokumentacije, otkrio je niz novih spoznaja u vezi nabave muzejske knjižnične građe, ali i promišljanja mjesta i uloge muzejske knjižnice.

Ovaj *Popis* korespondira s ostalom muzejskom dokumentacijom pohranjenom u Dokumentarnoj zbirci Povijesnoga odjela Muzeja Slavonije. Marno i temeljito bilježeni su počeci muzejske knjižnice, napori oko nabave građe, opreme, stvaranje temelja međuknjižnične razmjene muzejskih publikacija, nužnost pretplate na stručna i znanstvena izdanja, otvaranje korisnicima, istraživačima, briga o zavičajnoj knjižničnoj građi – pitanja i problemi i danas tako poznati i aktualni.

U muzeološkoj koncepciji Odjela knjižnice Muzeja Slavonije, kako smo već ranije istaknuli, uz postojeće zbirke Odjela, napose one spomeničke građe, moguće je formirati i nove. Jedna od novih, zasigurno je i građa koja se nalazi na najstarijem inventarnom popisu. Važno je istaknuti da je dio naslova ušao već ranije u postojeće zbirke – Priručnu stručnu knjižnicu, Zavičajnu zbirku *Essekiana* te Zbirku kalendara. Ostala građa fizički je izdvojena i činit će novu zbirku – utemeljujuće knjižne građe Odjela knjižnice Muzeja Slavonije. Upravo onako kako su je prvi čuvari i odredili – nužnom za Muzej.

⁵⁸ Vinaj, Marina. Tiskopisi 16. stoljeća iz riznice Muzeja Slavonije u Osijeku. Osijek : Muzej Slavonije, 2006. Str. 4.

LITERATURA

Burić, Vesna. Andrija Kordić, Ferdo Ž. Miler i Vjekoslav Celestin, prvi kustosi osječkoga muzeja // Osnivači i prvi kustosi muzeja u Hrvatskoj : stručni skup u Osijeku 11.– 12. prosinca 1997. / glavni urednik Mladen Radić. Osijek : Muzej Slavonije, 1999. Str. 80-90.

Celestin, Vjekoslav. Muzej slob. i kr. grada Osijeka // Mi : književni prinosi 1(1910), str. 192-196.

Göricke-Lukić, Hermine. Numizmatičari Franjo Ladislav Sedlaković i Karlo Franjo Nuber – osnivači osječkoga muzeja // Osnivači i prvi kustosi muzeja u Hrvatskoj : stručni skup u Osijeku 11. – 12. prosinca 1997. / glavni urednik Mladen Radić. Osijek : Muzej Slavonije, 1999. Str. 91-103.

Göricke-Lukić, Hermine. Vjekoslav Celestin i njegova muzejska djelatnost (1893. – 1936.) // Vjekoslav Celestin : kustos osječkog Muzeja : 1893. – 1936. : zbornik radova / priredila Hermine Göricke-Lukić. Osijek : Muzej Slavonije, 2012. Str. 5-29.

Kodrić, Andrija. Nješto o osječkom muzeju // Izvišće o kr. velikoj gimnaziji u Osijeku koncem školske godine 1879/80. U Osijeku : Tiskom Julija Pfeiffera, 1880. Str. 1-37.

Kup zbirke Oskara Friml-Antunovića // Narodna starina 8, 18(1929), str. 62-63.

Lukić, Hermine. Kronologija razvoja Numizmatičkog odjela Muzeja Slavonije (od 1877. do 1914. godine) // Osječki zbornik 18-19(1987), str. 89-114.

Malbaša, Marija. Osječki bibliofil i bibliograf Oskar Friml-Antunović // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 18, 1/2(1972), str. 49-56.

Matić, Vilim. Utemeljenje gradskog muzeja u Osijeku. U varoškoj kući // Glas Slavonije 78, 24551 (utorak, 14. 10. 1997.), str. 26.

Neue Zweige des städtischen Museums // Die Drau 41, 285 (subota, 12. 12. 1908.), str. 5.

Pinterović, Danica. O razvoju osječkog muzeja // Osječki zbornik 6(1958), str. 7-22.

Vinaj, Marina. Knjižničarske odrednice dr. Danice Pinterović // Osječki zbornik 34(2018), str. 125-130.

Vinaj, Marina. Tiskopisi 16. stoljeća iz riznice Muzeja Slavonije u Osijeku. Osijek : Muzej Slavonije, 2006.

Zbornik plemstva u Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji, Bosni-Hercegovini, Dubrovniku, Kotaru i Vojvodini : sv. 1 / urednik Viktor Anton Duišin. Zagreb : Heraldčki zavod, 1938.

Arhivski izvori Povijesnoga odjela Muzeja Slavonije

Popis dopisa i odpisa Muzeja sl. i kr. grada Osijeka, knjiga VIII.

Popis i račun kupljenih predmeta 1893. – 1934., knjiga III.

Upisnica darova 1884. – 1934., knjiga IV.

Dopis barunu Milanu Turkoviću (26. veljače 1936.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-211500.

Dopis filijale Narodne banke Kraljevine Jugoslavije (Vjekoslavu Celestinu) Biblioteci muzeja grada Osijeka (8. lipnja 1935.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-211076.

Dopis Franje Sedlakovića Gradskom poglavarstvu Osijek (17. siječnja 1877., spis br. 574). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-214787.

Dopis gradonačelnika Osijeka Vjekoslavu Celestinu (11. veljače 1897.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-186419.

Dopis Gradskog poglavarstva grada Osijeka Gradskom muzeju, 1896. Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-180404.

Dopis poglavarstva grada Osijeka Vjekoslavu Celestinu (9. listopada 1902.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-196768.

Dopis Vjekoslava Celestina Ferdi Šišiću (27. studenoga 1898.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-189629.

Dopis Vjekoslava Celestina Gradskom poglavarstvu Osijek (7. siječnja 1897.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-186409.

Dopis Vjekoslava Celestina Poglavarstvu Osijeka (17. ožujka 1899.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-189710.

Izvišće Vjekoslava Celestina Gradskom poglavarstvu o utrošenim sredstvima (22. prosinca 1893.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-198159.

Nacrt statuta Gradskog muzeja u Osijeku. Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-190650.

Popis radova Čire Truhelke. Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-198330.

Prvi zapisnik gradske sjednice Muzejskog odbora (4. veljače 1897.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-186414.

Račun knjižare Ferdo Hölbling izdan Muzeju u Osijeku (26. veljače 1902.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-197775.

Turković, Milan. Dopis Vjekoslavu Celestinu – prijepis (27. veljače 1936.). Povijesni odjel, Dokumentarna zbirka, MSO-211502.

THE BEGINNINGS OF ORGANIZED LIBRARY ACTIVITY IN THE MUSEUM OF SLAVONIA THROUGH THE DOCUMENTATION OF THE GUARDIAN VJEKOSLAV CELESTIN

SUMMARY

The museum library was recognized as a necessary segment of museums at the end of the 19th century, but its role is not only to disseminate knowledge about museum objects and the benefit of a narrow circle of professionals, which, unfortunately, is still a common consideration today. The library is an important part of museum activity, both professional and scientific, as well as exhibition, valuable monuments. Through hard work and efforts of the curator Vjekoslav Celestin, who started keeping the museum documentation, which is the largest museum library in our country today, beginnings of the library can be traced.

On the basis of Vjekoslav Celestin's thinking about the necessity of a library in a museum, and its continued enrichment with material, for the purpose of its museological as well as scientific function, the library department of the Museum of Slavonia continues the tradition today, with numerous problems that have plagued its predecessors, but with an important role in the cultural and scientific life of the Museum, the city and beyond.

Among the museum documentation stored in the History Department, we found a recent manuscript list of 45 pages written by Vjekoslav Celestin, with 1141 entries, listing mostly literary material and, in part, cultural and historical:

manuscripts, prints, photographs and artistic paintings. This is so called The list of blue numbers which, in the opinion of museum librarians, represents the oldest library inventory, not only of museum libraries, but in general, the oldest list of library material in Osijek. The list of blue numbers corresponds to other museum documentation stored in the History Department's Documentary Collection. The beginnings of the museum library were thoroughly recorded, as well as efforts to acquire material, equipment, creating the foundations for the interlibrary exchange of museum publications, the need to subscribe to professional and scientific publications, opening up to users, researchers, taking care of the local library material - questions and problems still known and current today.

And it was precisely on the track of recognizing the two levels of museum library material - scientific and cultural-historical - that Celestin laid the foundations for today's thinking of the library of the Osijek Museum. It is important to point out that other guardians of museum treasures who came after Celestin, and hopefully those who are yet to come, will be aware of the importance and value of museum library material, and will persevere in collecting and presenting library material as an invaluable interpreter of cultural history.